

Asociace ředitelů
základních škol
České republiky

Podnět Asociace ředitelů základních k materiálu Strategie 2030+

AŘŽŠ se domnívá, že existence víceletých gymnázií v českém vzdělávacím systému je problematická a má v mnoha případech za následek:

a) **selektivitu** - princip předčasné selekce žáků po absolvování prvního stupně ZŠ vede ke vzniku nerovných podmínek pro určité skupiny a je naprosto v protikladu s principy inkluze. Protiinkluzivní je i snaha některých rodičů přeradit své děti na víceletá gymnázia pouze proto, aby nebyly ve skupině s žáky se SVP.

b) **elitářství** - vznikají skupiny tzv. elitních škol, které ve skutečnosti elitní nejsou (počet žáků přijímaných na VLG rozhodně neodpovídá počtu výjimečně nadaných dětí, pro které by měl tento typ školy opodstatnění), pouze si takto utvářejí vlastní image a skupiny žáků na těchto školách se sociálně “vyvyšují”, přerušují kontakty se svojí přirozenou sociální skupinou. Vzniká tak negativní jev “My a oni” místo principu “my všichni dohromady”.

c) **zaměření se na výkon**, soutěžení, soupeření, honbu za známkami a porovnávání se navzájem, vzdělávání pro maturitu a pro VŠ, ale už méně pro život v celém jeho širokém rozsahu.

d) **narušení přirozené struktury tříd na druhém stupni ZŠ**. S odchodem “dobrých žáků” chybí ve třídách lídři, kteří by je pozitivně vedli.

Jsme toho názoru, že zatím nebyla prokázána efektivita těchto škol při práci s nadanými žáky, o kterých se v souvislosti s těmito školami hovoří.

Jsme si vědomi toho, že úplné zrušení těchto škol není aktuálně reálné a ani s tímto názorem nesouhlasíme. Navrhujeme ale výraznou **redukci těchto škol** a jejich podporu tak, aby se z nich staly opravdu moderní, progresivní, reformované školy, které vzdělávají podle principů vzdělávání ve 21. století a jejich absolventi byli kompetentní v široké oblasti stanovené Evropským referenčním rámcem. V tomto smyslu by se tyto školy mohly stát inspirací pro ZŠ při práci s nadanými žáky a partnerem při zkvalitňování práce základních škol. Zatím často pozorujeme spíše opačný trend - reformované základní školy a konzervativní víceletá gymnázia.

Upozorňujeme na nedostatečné ukotvení víceletých gymnázií ve školské legislativě (neexistující vyhláška o víceletých gymnáziích, sporadické zmínky ve školském zákoně) a na jejich možný negativní vliv při snaze o narovnávání sociálních a vzdělanostních nerovností (viz studie CloSe). Ze současné platné legislativy totiž nevyplývá, jaký je jejich smysl, účel, pro koho jsou určena a jaké jsou cíle jejich existence. To vede k mnohým problémům a nedorozuměním.

Znovu upozorňujeme na nespravedlnost a diskriminaci v rozdílných počtech hodin přímé vyučovací činnosti učitelů na těchto školách a na ZŠ, ačkoliv učí podle stejného RVP jako základní školy.

Navrhujeme proto jako jeden z konkrétních kroků, aby MŠMT provedlo co nejdříve řádnou objektivní analýzu přínosů, přidané hodnoty a všech pozitivních i negativních důsledků existence těchto škol pro vzdělávací soustavu ČR. Ocenili bychom také řešení nerovností v pracovně právním postavení učitelů a ředitelů škol působících ve vzdělávání žáků plnících povinnou školní docházku, což jsou víceletá gymnázia i základní školy.

PaedDr. Michal Černý

Ing. Jaroslav Jirásko, MBA